

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dan. Stalii Regulae Philosophicae explicatae & Orationes aliquot

Stahl, Daniel

Jenae, 1662

Regula II. Quod est diuturnius & stabilius, magis est eligendum, quam id, quod est minus tale

urn:nbn:de:bsz:31-102400

Quod est diuturnius & stabilius, magis est eligendum, quàm id, quod est minus tale. Aristoteles I. Top. c. I.

Vel:

Quò quid diuturnius est, eò est præstantius.

I. Ita bona animi præstare bonis corporis & fortuna, vel inde probari potest, quod illa firmiora sint & durabiliora, propterea, quod magis sint in potestate nostrâ, hæc autem minus stabilia, quod extra nos & casui magis obnoxia sint. Ita Studiosus si majorem temporis partem libris & studiis liberalibus tribuit, præferendus est iis, qui studiis parum, aliis autem rebus plus temporis impendunt.

II. Possumus eodem modo argumentum hoc accommodare rebus malis. Nam *malum diuturnius detestabilius est eo, quod est minus diuturnum.* Et hanc etiam ob causam æterna damnatio omnibus aliis malis pejor est, hoc ipso, quod æterna est. Ita Aristoteles asserit, illiberalitatem esse majus malum prodigalitate: quod vel inde patet, quia est diuturnior, vel, ut Aristoteles ibi loquitur, illa est *curat* & incurabilis, hæc verò *curat* i. e. facile curabilis.

III. Verùm obijci hîc potest: *I. Si diuturniora*

niora &
set præst
pillus præst
est. sosen
bonum. qu
veniat, ni
se possit.

IV. E
simplicite
& autorit
tis in præ
tabilitas &
exceditur
non exced
stantius q
querens h
præstanti
te homo
sum exce
ne. II. A
diuturno
nens per
do sanita

V. Bre
lius cæter
diuturni
tate & co
& perfect
querens r

*niora & stabiliora essent præstantiora, quercus es-
set præstantior homine, & quovis abjectissimus la-
pillus præstantior rosâ; sentire item præferendum
esset scientia. II. Sanitas est nobilior & majus
bonum, quam euectia cum hæc nunquam nobis con-
veniat, nisi illa adsit, hæc autem deperdit à illa ad-
esse possit.*

IV. Ex hisce igitur certum est, non posse nos
simpliciter ex diurnitate de majori præstantiâ
& autoritate judicare. Dicimus cum Dd. Vene-
ris in præsentem locum Aristotelis: quod est du-
bilibus & firmius, esse præstantius I. si id, quod
exceditur tempore sive duratione aut firmitate,
non excedat in aliquo alio, quod sit majus aut præ-
stantius quàm id, in quo exceditur. Hinc ergò
querens homine, lapillus rosâ, & sentire scientiâ
præstantius bonum non est, quia natura, quâ par-
te homo quercum, rosa lapillum, & scientia sen-
suum excedit, est præstantius & nobilius duratio-
ne. II. Nisi contingat, ipsum diurnius in minus
diurno contineri; includens eam sive conti-
nens perfectius est quolibet incluso. Et hoc mo-
do sanitas non est præstantior euectia.

V. Breviter puto dici posse: diurnius esse me-
lius cæteris paribus, aut, si aliàs id, quod est minus
diurnum, sit melius. Ita si duo ædificia in boni-
tate & commoditate sint paria, id quod stabilius
& perfectius est, alteri longè præferendum est. At
quercus non est præstantior homine, quia in cæ-
teris

teris homo & quercus non sunt paria, sed præcisâ duratione, homo longè nobilior est.

REGULA III.

Desiderium boni imperfectioris cessat acquisitò perfectiori.

I. Ex eò, quòd acquisito bono perfectiori cessat desiderium boni imperfectioris, probare quidam conantur, *materiam, quando est sub formâ nobiliori, v. g. hominis, non appetere ignobiliorem, v. g. lapidis, & sic tollunt appetitum materia universallem.*

II. Sed sciendum est, appetitum esse duplicem, *elicatum & innatum.* Ille est actus secundus, quo aliquid fertur in bonum (sive apparet illud sit, sive reverâ bonum) præcedente cognitione, quæ vel est intellectus, & sic appetitus est actus voluntatis; vel sensus, & sic appetitus est actus appetitus sensitivi, qui in brutis etiam reperitur. Hic autem, nempe appetitus innatus, nihil aliud est, quàm ipsa potentia naturalis, quatenus capax est suæ perfectionis, sine ullâ præcedente cognitione: sicut materia dicitur appetere formam, quam non cognoscit, quatenus ejus, tanquàm perfectionis suæ, capax est.

III. Jam dico, præsens effectum intelligendum esse de appetitu seu desiderio non innato, sed elicitò. Desiderium elicatum ex cognitione oritur, sicut diximus. Quia igitur cognitio potest variari & cessare, ideò & desiderium cessare & mutari potest.

potest.
bat affectu
derium.

acquisita
rioris ni

apprehen

vandâ, v
bit Gabr

um verò
nihil ali

specu pe

mutari p

privata

teria, cù
ignobili

diu est su

est in ma

ut rectè f

IV. V

specu be

cesset, ac

qui inop

lerudine

tandam

tem, qu

manet a

fectius a

gentum